

**Анотация на материалите по чл. 65 ПРАСПУ,
включително самооценка на приносите на
Гл. ас. д-р ГЕОРГИ ВЕСЕЛИНОВ ГАНЧЕВ EMBL-HSG**

Във връзка с обявения в ДВ бр. 33 от 17 Април 2018г. конкурс за академична длъжност:

доцент в ЮФ на Пловдивския университет "Паисий Хилендарски",
област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.6. Право,
научна специалност: **Гражданско процесуално право**

А. Монографичен труд

1. **Искова защита на индивидуалния интерес на потребителите**, УИ "Паисий Хилендарски", 2018г., ISBN 978-619-202-350-8 (**монографичен труд**).

В. Студии и статии

1. **Европейска процедура за искове с малък материален интерес при потребителските спорове**, Сборник "Правото – традиции и перспективи", Юбилейна научна конференция по повод на 25 години от създаването на ЮФ на ПУ "Паисий Хилендарски", изд. Сиела Норма, 2018г., с. 190 – 203, ISBN 978-954-28-2625-5.
2. **Местната подсъдност по искове на потребителя**, Сборник "Актуални проблеми на частното право", Научна конференция в памет на проф. д-р Траян Лялев, ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград, Правно-исторически факултет, УИ "Неофит Рилски", Благоевград, 2015г., с. 49-57, ISBN 978-954-680-999-5.
3. **Arbitration and consumer's disputes at the complicated crossroad**, Roth/Geistlinger (eds), Yearbook on International Arbitration 2011, Vol. 2, NWV Vienna, www.nwv.at/dl/biFfVBoj8i_pdf/, ISBN: 978-3-7083-0824-1.
4. **Current development in setting aside of an arbitral award in Bulgaria**, Roth/Geistlinger (eds), Yearbook on International Arbitration 2010, Vol. 1, NWV Vienna, p. 243-254. <http://www.intersentia.com/searchDetail.aspx?bookid=101839>, ISBN: 978-3-7083-0715-2.

Списъкът с публикации, представени за участие в конкурса, включва едно монографично произведение и четири статии. Последните две от предложените статии са публикувани преди придобиването на образователната и научна степен "доктор", но те не повтарят публикациите, представени за участие в съответната процедура.

А. Монографичен труд

Искова защита на индивидуалния интерес на потребителите, УИ “Паисий Хилендарски”, 2018г., ISBN 978-619-202-350-8 (монографичен труд).

Настоящото изследване, си поставя за цел да обхване съществуващия у нас **гражданскоправен режим за искова защита пред съдилищата на индивидуалния интерес на потребителите** във връзка с правни спорове, произтичащи от многообразните отношения с бизнеса. В този смисъл, предмет на подробно разглеждане е спецификата на установената правна уредба в основните потребителски и съдопроизводствен граждански закони – Закон за защита на потребителите (ЗЗП) и Граждански процесуален кодекс (ГПК).

Монографичното научно-приложно изследване е **организирано в три глави, всяка от които съдържа обособени раздели и части, посветени на – Потребителя и потребителската политика, Гражданскоправните способности за решаване на потребителски спорове и Исковата защита на индивидуалния интерес на потребителя. Заключителните части включват авторско предложение за въвеждане на особено исково производство за разглеждане на искове с малък материален интерес, включително потребителските спорове, в рамките на основния съдопроизводствен закон ГПК.** Предимството на този подход е да се съберат и подредят разпръснатите процесуални разпоредби в защита индивидуалния интерес на потребителя, включително възможността за въвеждане на някои съвременни правила и техники в съдебните производства. В този смисъл, **изследването съдържа многобройни предложения de lege ferenda, както и принципни идеи, които да допринесат за установяване на подобрена правна уредба в исковия процес.**

Засегнати са и някои други дискуссионни теми, във връзка с основната проблематика, за да помогнат при разграничение на различните институти, да способстват за разбиране същността на повдигнатите въпроси, вкл. за по-добро илюстриране и възприемане на материята. Съобразявайки актуалността на потребителското право, вкл. нарастващата необходимост от ефективни способности и средства за искова защита, както и голямото практическо приложение и интерес сред широк кръг от юристи, подобаващо внимание е отделено и на съдебната практика.

Основните идеи, приносни моменти и предложения на автора de lege ferenda в монографичното научно-приложно изследване, са изложени както следва:

1. В Глава втора, раздел I, А 2

Сключеното споразумение в процедурата пред Общите и Секторните помирителни комисии по ЗЗП да се включи към документите по чл. 417 ГПК, въз основа на които може да се издаде заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист.

2. В Глава втора, раздел I, В 5

- 1) **Във връзка с възможността за арбитраруемост делата на потребителите и съответни гаранции за законосъобразност на производството**, авторът предлага
 - а. Разширен служебен контрол по чл. 47 ЗМТА** на арбитражното решение (напр., заимстване от изискванията за допустимост на касационното обжалване по чл. 280 ГПК), вкл. установяване **на подход за сходно третиране у нас**¹ на правилата за компетентност на съда и арбитражните клаузи в потребителските договори при трансгранични потребителски спорове. (Глава втора, раздел I, В 5 а)
 - б. прокарване на разграничение между "активен" и "пасивен" потребител** за процесуални цели, с оглед на първоначалното предявяване на иск пред арбитражен съд. (Глава втора, раздел I, В 5 б)
- 2) **Изведен е цялостен ИЗВОД за необходимост от хармонизиране на правилата за арбитражно производство по потребителски спорове в рамките на Европейския съюз** (идеите са първоначално развити в предходна статия на автора)². (Глава втора, раздел I, В 5 б)

3. В Глава трета, раздел I, В 3

Аргументирано е виждането, защо е необходимо **потребителските спорове да се разглеждат по реда на гражданските дела**, вкл. нуждата от изрична нормативна регламентация в **ГПК** в този смисъл.

4. В Глава трета, раздел I, D

- 1) **Необходимост** **облагоприятстващото правило на чл. 113 ГПК да се прилага само по отношение на страна – физическо лице, което същевременно е „потребител“ по смисъла на § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП**, търсещо защита на правата и интересите си именно в това си качество, въз основа на общия потребителски или съответен специален закон.³
- 2) **Подробно е обоснована необходимостта от допълване разпоредбата на чл. 113 ГПК**, като същата се прилага:
 - а) в случаите на процесуална субституция**; (Глава трета, раздел I, D 2 с)
 - б) когато потребителят е ответник по делото**. (Глава трета, раздел I, D 7)

¹ В чужбина Hans-W.Micklitz/Norbert Reich/Peter Rott. Understanding EU Consumer Law, 2009 Intersentia, Antwerp-Oxford-Portland, с. 305.

² Ganchev, G., Arbitration and consumer's disputes at the complicated crossroad, Roth/Geistlinger (eds), Yearbook on International Arbitration 2011, Vol. 2, NWV Vienna, p. 107-118, ISBN: 978-3-7083-0824-1, www.nwv.at/dl/biFfVBoj8i_pdf/.

³ Първоначални идеи - Местната подсъдност по исокове на потребителя, Сборник "Актуални проблеми на частното право", Научна конференция в памет на проф. д-р Траян Лялев, ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград, Правно-исторически факултет, УИ “Неофит Рилски”, Благоевград, 2015г., с. 49-57, ISBN 978-954-680-999-5.

5. В Глава трета, раздел I, E

В материята, посветена на **дължимите такси и разноски, както и на възнаграждението за защита** в гражданския процес, са аргументирани авторските виждания

- 1) Държавните учреждения и бюджетните организации да могат да претендират по делата **възнаграждение за защита** само за **юрисконсулт**, ако имат такъв, съгласно шатния списъчен състав – т.е., ако упълномощят (и) адвокат ще си остане за тяхна сметка. (Глава трета, раздел I, E 3)
- 2) **Установяване на по-справедлив и щадящ потребителя режим на държавни такси и разноски** по искови дела за защита правата на потребителите. (Глава трета, раздел I, E 4)

6. В Глава трета, раздел I, F 7

Да се предвидят облагодприятстващи потребителите разпоредби в материята на доказването по потребителски дела, а именно:

- 1) **Чрез изместване тежестта на доказване към търговеца при определени обстоятелства** – напр. след първоначално непълно доказване от потребителя, което прави вероятно твърдението за използването на нелоялни, търговски практики от страна на търговеца. (Глава трета, раздел I, F 7)
- 2) **При установено от търговеца нарушение с влязъл в сила акт на компетентния съдебен или друг административен орган, да се презумира един минимален размер на причинена на индивидуалния интерес на потребителя вреда**, като се остави открита възможността за доказване на вреда в по-голям, до действителния ѝ размер. (Глава трета, раздел I, F 7)

7. В Глава трета, раздел I, G 4

В материята на **неприсъственото решение** – обоснована е **недопустимостта от постановяване на неприсъствено решение срещу потребител**, вкл. за други лица, в сходно положение на по-слаба страна по спорното материално правоотношение (напр. работник по трудов спор), както и е отправена препоръка за изрична промяна на закона в този смисъл.

8. В Глава трета, раздел II, B

Обогатена е аргументацията в подкрепа на виждането, че **искът по чл. 189 ЗЗП представлява специална хипотеза на колективно средство за защита на индивидуалния интерес на засегнатите потребители** (а не колективен иск) **при смекчени изисквания за субективно съединяване на искове** – достатъчно е еднородност, без да се изисква еднаквост в основанието.

9. В Глава трета, раздел III - авторът излага **лайтмотива на монографичното изследване, че има нужда от обособяване и въвеждане на особено исково производство (ОИП) за решаване на правни спорове** – от една страна, по

потребителски дела, а от друга страна, по **дела с малък материален интерес (ММИ)**. Изтъкнато е, че особеното исково производство следва да се отличава със своята **достъпност**, да бъде максимално улесняващо за страните и със сравнително ниски разходи, да е **ефективно**, вкл. откъм бързина, както и по възможност да **облекчи и разтовари работата на съда**. Като идеи и предложения към законодателя са **изложени два принципно възможни подхода** за въвеждане на **ОИП**.

- 1) **ОИП за разглеждане на правни спорове на потребители** – всички или до определен в закона размер на исковата претенция.
- 2) **ОИП за решаване на всички правни спорове по граждански и търговски дела с малък материален интерес** (до възприет от законодателя критерий за - напр. 10 000 лв.), вкл. потребителските.

Изтъкнато е, че подобно ОИП не би могло механично да се пренесе към материята на **бързото производство по чл. 310 и сл. ГПК (гл. XXV)** или на **особеното исково за решаване на търговски спорове по чл. 365 и сл. ГПК (гл. XXXII)**. В този смисъл, авторът приема, че **принципно възможни са два различни подхода** към очертаване предметните граници на проблема за въвеждане на подобно ОИП. **Изборът** ще зависи от това, дали ще се постави ударението върху желанието за самостоятелно обособяване и решаване на потребителските правни спорове или фокусът ще се измести върху критерия за материалния интерес по делата, вкл. с евентуално съчетание между тях.

При първия, **ОИП** се предназначава **изключително за разглеждане на правни спорове на потребители** – всички, но е възможно и до определен в закона размер на исковата претенция. Посочената категория **дела** следва да се обособят в типично **граждански**, дори и да включват в себе си търговски спорове по смисъла на закона, вкл. съобразно установения облекчен режим за достъп до касационно обжалване по чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК. **Преимущество** в случая, ще бъде **цялостно хармонизиране на уредбата в материята на потребителското право**, което би се явило като съществено предимство и достижение на национално равнище. На практика, ще имаме не само специфично **материалноправно законодателство в ЗПП, а и ОИП в процесуалния закон, което му съответства** и се прилага при разглеждане на правни спорове с участие на потребители. Така може да се очаква в по-голяма степен съобразяване с особеностите при съдебна защита правата на потребителя – благоприятстваща местна подсъдност, служебно произнасяне за наличието на неравноправни клаузи в договорите и т.н.

При втория възможен подход, **ОИП** се отнася за **решаване на всички правни спорове по граждански и търговски дела, до възприет от законодателя критерий за ММИ** (напр. 10 000 лв.). Същото неминуемо ще намери приложение по потребителски дела, до определения в закона размер на предявената претенция, върху която се поставя акцентът. Наред с това, важно **преимущество** е, че ще може

да се използва широко от малки и средни предприятия, както и от всички други субекти, при упражняване правото им на защита в установените граници. И в този случай, считам за удачно категоризиране към режима на гражданските дела. При възприемане на този подход, решаващият съдия ще трябва да съобразява спецификата и качествата на участващите по делото страни, вкл. като прилага относимите за тях разпоредби (както понастоящем), които могат да бъдат допълнително систематизирани – напр. по потребителски спорове. Най-голямото предимство е възможността да се заимства от детайлната уредба на **Европейска процедура за искове с малък материален интерес (Регламент (ЕО) № 861/2007 и Регламент (ЕС) 2015/2421)**.

Авторите **предпочитания са именно към този втори вариант**, при който приложното поле на подкрепяното ОИП би се разширило значително, което ще доведе до многобройни предимства и ползи, както за участниците по делата, така и за обществото като цяло. Аргументирано са изтъкнати следните **принципни положения**:

а) Понятията гражданско и търговско дело

Необходимо е дефиниране и по-нататъшно ясно **прецизиране на понятията гражданско и търговско дело**. Същото се налага, вкл. съобразно въведения по чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК, диференциран режим за допустимост на касационното обжалване на решенията по въззивни граждански и търговски дела, съобразно цената на предявения иск. С оглед на идеята за въвеждане на **ОИП съобразно критерия ММИ**, посочената категория дела би следвало да подлежи като по правило на **двуинстанционно разглеждане и само по изключение да се допуска касационно обжалване**.

б) Малък материален интерес

Ако законодателният подход се ориентира към въвеждане на ОИП въз основа на предложения критерий, един от съществените въпроси ще бъде свързан именно с дефиниране на понятието **“малък материален интерес”**. Безспорно, същото се отнася до цената на предявения иск, като няма да зависи от евентуалния интерес за въззивно или касационно обжалване от заинтересованата страна. В този случай, удачно е **да се взаимстват принципни положения от Европейската процедура** с актуализирания там размер. Въвеждането на правен режим, определящ за иск с ММИ до ~10 000 лева (без да се включват лихви, разноски и др.), би могъл да намери своето успешно приложение и в основния ни съдопроизводствен закон ГПК. В допълнение могат да ни послужат и дадените до момента тълкувания в практиката, при спорове за предметния обхват на производството.

в) Служебно начало

Неизбежно е активното участие на решаващия съдия при извършване на процесуални действия по разглеждане и решаване на правни спорове по искове с

ММИ. **Засиленото служебно начало** е необходимо по производства, които като по правило се разглеждат преимуществено в закрито заседание, без призоваване на страните, но със свои специфични особености и измерения.

Една от насоките, в които служебното начало при исковете с ММИ ще намери своите типични проявления, ще бъдат свързани с правилното, точно и навременно **администриране на исковото производство**, след първоначалното сезиране на съда. Спецификата на делата по потребителски спорове и необходимостта от засилена защита правата на потребителите, съчетано с **въвеждането на преимуществено писмена процедура**, предполага по-активното участие и ангажиране на решаващия съдия при извършване на съдопроизводствените действия. Отнася се до всички процесуални действия на съда и страните - по и във връзка с разглеждане и решаване на правния спор. Както до квалифицираната професионална дейност по фактическо изясняване на спора, така и до класическото инстанционно администриране на делото.

d) Заседания по делото и процедура

Разглеждане и решаване на делата при условията на съдебно производство в **закрито заседание**, без участието на страните, с **преимуществено установена писмена процедура**, би способствало за чувствително повишаване бързината и ефективността на исковия процес, което би имало съществен **положителен ефект** с множество измерения.

Авторът счита за много полезно **по-широкото въвеждане на изцяло писмена процедура** в производствата по граждански и търговски спорове с ММИ. В редица случаи законът предпоставя писмената форма като изискване за доказване извършването на едно или друго действие от страните по потребителските договори - основно за търговеца. Писмената форма, сама по себе си, съдържа някои безспорни предимства - няма притеснения, че извършени от страните съдопроизводствени действия няма да достигнат до съда или ще бъдат неточно отразени в протокола по делото; дава възможност за по-успешно релевиране по пътя на инстанционния контрол за претендирана незаконосъобразност на постановените съдебни актове и др. Писмената форма, предполага по-стегната мисъл и ясен изказ, което е въведено като изискване в основния потребителски закон⁴, а в процеса способства и улеснява участващите в производството субекти. Не на последно място, би улеснила значително съдилищата при организационното администриране на делата. Към **спазване на писмената процедура** следва да бъдат приравнени и случаите на **електронна кореспонденция** между съда и всяка от двете страни, както и помежду участващите по делото страни.

⁴ Виж изискванията за „ясен“ в чл.чл. 4, ал. 1, чл. 47, ал. 1, чл. 48, ал. 1, чл. 49, ал. 1, 2 и 4, чл. 147, ал. 1, чл. 157, чл. 181н, ал. 2, пар. 4 от ДР на ЗЗП, както и за „ясно“ в чл. 16, чл. 17, чл. 49, ал. 2, чл. 68г, ал. 2, чл. 68ж, т. 11, чл. 84, т. 3, чл. 119, ал. 1, т. 1, чл. 144, ал. 4 ЗЗП.

Необходимо е съчетаване на така **установената писмена процедура**, както и на своеобразното “аутсорсване” на по-голяма част от процесуалната дейност по доказване на страните по спора, **със съществуващите в закона преклузивни срокове** за тяхното извършване. В това отношение, процесуалното ни законодателство е подготвено и би се нуждаело само от леко **допълване и известно прецизиране**.

Писмената процедура не трябва да зависи от взаимното съгласие на страните, а по-скоро да е **нормативно установено правило**, което може да бъде преодоляно само след внимателна преценка и мотивиране от страна на съда. **Нормативните изключения** от принципно установена писмена процедура, трябва да са пряко свързани с **две същностни основания**.

На първо място, в случаите на отправено **изрично процесуално искане от някоя от страните по производството** - най-често с оглед на направени доказателствени искания и необходимостта от извършване на съдопроизводствени действия, вкл. в открито съдебно заседание с призоваване на страните. При заявено искане е необходимо изтъкването на такива обстоятелства за събиране на доказателства, въз основа на които решаващия съдия да може да заключи, че с оглед правилното разрешаване на правния спор, наистина е необходимо провеждане не само на закрито, но и на открито съдебно заседание с призоваване на страните.

На следващо място, трябва да бъде оставена **възможност за провеждане на открито съдебно заседание по делата служебно**, по инициатива на съда. По този начин следва да се постъпи, когато решаващият съдия желае да вземе непосредствено участие и придобие лична представа при изясняване фактическата страна на спора, в процеса по доказване, както и по спорове с повишена фактическа и правна сложност. В такива случаи, извършването на съдопроизводствени действия по делата предполага участие на страните в заседанията, вкл. с оглед на тяхното изслушване или възможността за изразяване на становище и активно упражняване правото им на искова защита.

e) Доказване и доказателствени средства

При един по-смел подход, авторът би приветствал и препоръчва за удачно **възможността за събиране на поискани доказателствени средства, само с участие на страните**, респективно техните пълномощници. Решаващият съдия ще бъде облекчен значително, ако част от съдопроизводствените действия по делото се извършват, без прякото му ангажиране.

f) Съдебни такси и разноски

Обърнато е и внимание на проблема със съществуващата у нас понастоящем пропорционална система на събирани от съдилищата държавни такси с оглед цената на иска, за производствата по граждански дела. Изтъкнато е, че за потребителските спорове не са предвидени благоприятстващи разпоредби. Авторът

обосновава, че законодателната уредба не отговаря на налаганата у нас и в ЕС потребителска политика за засилена защита правата на потребителите, вкл. чрез разширяване и насърчаване възможностите за ефективна съдебна защита, в случаите на тяхното нарушаване. Изтъкнато е, че ефективността на Комисията за защита на потребителите и контролните органи към нея, е най-вече във възможностите за констатиране и налагане на административни наказания – т.е. санкционния ефект от тях. **Истинските възможности за обезщетяване на потребителите за претърпените от тях вреди си остава, чрез инициирането на исково производство пред съдилищата.** Там обаче потребителят се сблъсква с проблема за дължимите от него държавни такси и разноски, които често на фона на материалния интерес от предявения иск, са значителни и непосилни.

Затова е обоснована нуждата от реформа на дължимите от потребителите такси и разноски в производствата по потребителски спорове. Въпрос на законодателен избор е, дали ще се предпочете потребителят да бъде освободен от заплащане на такива, или ще се дължат в намален размер, или да се разширят възможностите за освобождаване по чл. 83 ГПК. По този начин, съдебните производства ще станат достъпни за повече потребители, вкл. ще се насърчи активната защита на техните права и интереси при накърняването им от страна на бизнеса.

g) Въвеждане на съвременни технологии

Националното законодателство се нуждае от промотиране и въвеждане на активното използване на съвременните технологии – аудио-, видео-, телеконферендна връзка в гражданския процес.

Действащия ГПК е приет преди само десетина години, но възможностите на модерните технологични достижения в него са слабо застъпени и недооценени. **Аудиозапис на съдебните заседания** и снемането им в протокола би трябвало да стане стандарт по всички дела. **Електронната кореспонденция** между съда и участващите в съдебните производства лица следва да се превърне в правило, вкл. възможността за сезиране на съда по електронен път с ползван електронен подпис. **Използването на съвременни технологии** има място, както при провеждане на заседания по делата, така и в процеса по доказване, вкл. представянето на доказателствени средства в електронен вид. Струва си да се помисли за осигуряване възможността за участие в съдебните заседания от разстояние чрез **виртуално присъствие на участниците**, което би улеснило съществено дейността на страните, техните процесуални представители, а също и на другите субекти в процеса.

В допълнение, изложени са принципни съждения, че заповедните производства продължават да се обработват чрез подаване на **формуляри** в писмен, а не в електронен вид. В този смисъл, авторът счита за удачно делегиране на по-

широки правомощия на съдебните помощници, които на практика биха могли да поемат почти изцяло обработването на заявленията по заповедните производства, като само по някои по-специфични и сложни случаи се налага участието на съдия.

10. С оглед на изложеното, авторът заключава, че **въвеждането в нашето процесуално законодателство на отделна глава и разпоредби, предвиждащи особено производство за решаване на правни спорове по граждански и търговски дела с малък материален интерес**, съчетано с едно умело **служебно начало** с ясно дефинирани административно-организационни правомощия на съда по разглеждане на делото, при използването на **съвременните технологични възможности**, би могло да донесе редица безспорни **позитиви за гражданското съдопроизводство**.

Подобно правно разрешение, би имало **същественото предимство**, като **разтовари и облекчи съдилищата** от процесуални действия, които биха могли да извършат страните под общото ръководство на магистрат. Наред с това, ще даде възможност на **решаващият съдия/състав да се фокусира**, от една страна, **върху дейността по управление и ръководство на процеса**, а от друга страна, **по отношение на решаващата процесуална дейност**, където участието му е неизбежно и наистина необходимо. И по-конкретно, при преценката за допустимост на направените от страните доказателствени искания, както и в последващата (след събирането им) оценка за доказателствената стойност и доказателствената сила на представените и събрани по делото доказателствени средства. В допълнение, един удачно въведен режим ще допринесе, не само за по-голяма бързина и ефективност, но и за **повишаване качеството на гражданското съдопроизводство** по посочените правни спорове, вкл. би способствало за издигане авторитета и доверието към съдебните органи в страната, като правозащитна и работеща институция.

.....

В. Студии и статии

1. **Европейска процедура за искове с малък материален интерес при потребителските спорове**, Сборник “Правото – традиции и перспективи”, Юбилейна научна конференция по повод на 25 години от създаването на ЮФ на ПУ “Паисий Хилендарски”, изд. Сиела Норма, 2018г., с. 190 – 203, ISBN 978-954-28-2625-5.

Европейската процедура за искове с малък материален интерес се приема с Регламент (ЕО) №861/2007г. и е допълнително изменена с Регламент (ЕС) 2015/2421, като цели да улесни достъпа до съдебна защита по искове с малък материален интерес по презгранични граждански и търговски спорове, посредством засилване съдебното сътрудничество между страните членки на Европейския съюз. Възприема

се, че установената форма на защита би могла да бъде подходяща, като заинтригува потребителите (а също малки и средни предприятия) във връзка с възможността за ефективно разрешаване на възникнали правни спорове с трансграничен елемент, доколкото потребителските спорове често са с нисък материален интерес, а уредената процедура цели именно опростяване и намаляване разходите за съдебно производство. В статията се разглежда най-общо регламентираната процедура, съпоставена със съществуващата у нас национална уредба при потребителски спорове, като се обръща особено внимание на идеи и препоръки *de lege ferenda* за подобряване на вътрешно-правния режим и повишаване ефикасността в защита правата на потребителите. Много от идеите в статията са доразвити в завършеното предложение за въвеждане на особено исково производство по искове с малък материален интерес, вкл. по потребителски спорове, което е подробно развито и аргументирано в представеното монографично изследване на автора - "Искова защита на индивидуалния интерес на потребителите".

.....

2. Местната подсъдност по искове на потребителя, Сборник "Актуални проблеми на частното право", Научна конференция в памет на проф. д-р Траян Лялев, ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград, Правно-исторически факултет, УИ “Неофит Рилски”, Благоевград, 2015г., с. 49-57, ISBN 978-954-680-999-5.

Предмет на разглеждане в статията е материята, посветена на местната подсъдност по искове на потребителя. С разпоредбата на чл. 113 от ГПК за първи път е въведена особена местна подсъдност по искове на потребителя, в отклонение от общите правила. Обърнато е внимание, че законовото правило поставя на дневен ред редица въпроси, във връзка със случаите на неговото приложение. Подробно са разгледани случаите на приложение на чл. 113 ГПК, на потребителя в “тесен” и “широк” смисъл на понятието, както и хипотезите на неприложимост на разпоредбата на закона. Изложено е, че проблематиката представлява подчертан интерес и има голямо практическо значение, доколкото всички често сме страни по правоотношения в качеството си на потребители. Авторът се е постарал да разгледа актуалната съдебна практика при действието на настоящия ГПК, още повече, че в качеството си на адвокат активно е участвал в процеса по нейното създаване. Много от идеите и анализите са залегнали впоследствие в цялостното монографично изследване, посветено на исковата защита на потребителите и подробно разгледано по-горе.

.....

3. **Arbitration and consumer's disputes at the complicated crossroad**, Roth/Geistlinger (eds), Yearbook on International Arbitration 2011, Vol. 2, NWV Vienna, www.nwv.at/dl/biFfVBoj8i_pdf/, ISBN: 978-3-7083-0824-1.

В статията се разглеждат актуални проблеми, свързани с нарасналите през последните години арбитражни производства за решаване на потребителски спорове, доколкото се счита, че арбитражът предлага многобройни предимства в сравнение с класическия съдебен исков процес. Авторът анализира съвременното развитие и пораждащите се въпроси в областта, вкл. съобразено с практиката на Съда на Европейския съюз. Дискутира се тематиката за неравноправните клаузи в потребителските договори, които се приравняват на разпоредбите, свързани с общественения ред. Засегнати са въпроси за правомощията на националните съдилища за контрол върху арбитражното производство, включително правото да игнорират арбитражната клауза между страните, ако преценят, че арбитражното споразумение е недействително. В заключение, авторът прави някои предложения, които са препотвърдени в предложението монографичен труд. Не на последно място, публикуването на научна статия в престижно международно издание, представлява един много добър атестат за творчеството и потенциала на автора.

-
4. **Current development in setting aside of an arbitral award in Bulgaria**, Roth/Geistlinger (eds), Yearbook on International Arbitration 2010, Vol. 1, NWV Vienna, p. 243-254. <http://www.intersentia.com/searchDetail.aspx?bookid=101839>, ISBN:978-3-7083-0715-2.

Основен предмет на статията е да се разгледа текущото развитие на проблематиката, свързана с отмяната на арбитражните решения в доктрината и съдебната практика в България. Статията съдържа кратък преглед на основанията, които могат да доведат до отмяна от компетентния Върховен касационен съд. Някои от основанията, касаещи противоречията с общественения ред, както и свързаните с пороци на арбитражното споразумение или по въпроси, които не са предмет на спора, са разгледани по-обстойно и критично откъм различни гледни точки, включително с актуална съдебна практика и кратък анализ от автора.

15 Юни 2018г.

Пловдив

ПОДПИС:

(Гл. ас. д-р ГЕОРГИ ГАНЧЕВ EMBL-HSG)